

19. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1944 seuraavan selostuksen:

Sota. Jatkuva sotatila painoi kertomusvuoden alkupuolella leimansa myöskin kotitalouslautakunnan toimintaan. Helmikuussa sattuneissa suurpommituksissa särkyivät Helsingin- ja Mäkelänkadun opetushuoneistojen ikkunat, joten opetustoiminta siellä oli joksikin aikaa keskeytettävä. Työväentaloon, jossa lautakunnan opetuskeittiö sijaitsi, oli järjestetty majoitus ilmapommituksissa kotinsa menettäneille, joten lautakunta joutui pariin eri otteeseen luovuttamaan keittiönsä näiden käytettäväksi. Muuten lautakunnan toiminta jatkui suunnilleen entiseen tapaan.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1944 talousneuvos M. Sillanpää puheenjohtajana, talousneuvos H. M. Gebhard varapuheenjohtajana sekä jäseninä rouvat H. S. Brander ja M. M. Mufikainen sekä arkkitehti S. Lagerborg-Stenius. Vuoden aikana lautakunta kokoontui 7 kertaa. Kaupunginhallitusta edusti kokouksissa liittosihtööri M. H. Salmela-Järvinen. Sihteerinä oli käsityönopeettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjeiden ja kirjelmien luku oli 97, saapuneiden 100.

Lautakunnan toimihenkilöt. Vakinaisista kotitalousneuvojista toimivat käsityönopeettaja Grotenfelt ja talousopettaja L. Virki kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja M. Koivisto ja käsityönopeettaja H. Löfgrén opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa sekä talousopettaja K. Vöry opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Ylimääräisinä käsityöneuvojina olivat rouva L. Lehtonen ja neiti A. Kautonen. Apuopettajana talouskursseilla oli talousopettaja T. Lindroos. Tyttökerhojen ohjaajana toimi lastentarhanopettaja H. Groth ja laulunopetusta ohjasi rouva R. Hangasjärvi.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa huoneistoissa: opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa, kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä ja opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Koska ensiksi mainitussa paikassa ei ollut erikoista käsityöhuonetta, lautakunta sai kaupunginhallituksen luvalla käytettäväkseen suomenkielisen työväenopiston käsityösalin käsityönopeetusta varten.

Kuten jo edellä mainittiin, keskeytyi kurssitoiminta joksikin aikaa ilmapommitusten takia, mutta muuten voitiin työskennellä laaditun suunnitelman puitteissa. Oppilasmäärä oli kyllä kauttaaltaan pienempi kuin aikaisemmin, mikä johtui etupäässä ilmapommitusvaaran johdosta aiheutuneesta laajasta maalesiirtymisestä. Ja koska erikoisesti lapsia viranomaisten taholta kehoitettiin lähtemään pois kaupungista, olivat tyttökerhot keväällä suljettuina, mutta aloittivat toimintansa jälleen syksyllä.

Talousopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Pula-ajan ruoanlaitto	8	5—12	91
Säilöntä- ja kasvisruokien valmistus	4	5	38
Talousopetus morsiamille	20	20	256
» naisinvalidille	1	14	17
Yhteensä	33	—	640

Havainto-opetusta ja neuvontaa ruoanlaitossa, kodinhoidossa ja säilöönpanossa annettiin eri keittiöissä yhteensä 20 kertaa; läsnä näissä tilaisuuksissa oli kaikkiaan 515 henkilöä. Suullisen neuvonnan lisäksi yleisö, varsinkin kurssiaikoina, puhelimitse tiedusteli ohjeita ja neuvoja erilaisissa asioissa. Ruotsinkielisillä kursseilla, jotka pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa oli 28 osanottajaa ja kurseja oli kaikkiaan 2. Käsityöopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä	
		opetustilaisuuksia	Oppilaita
Yleinen käsityöneuvonta	21	16	534
Hattujen valmistus	2	5	20
Tallukoiden valmistus	6	5	86
	Yhteensä 29	—	640

Kerran kuukaudessa järjestettiin vuorotellen eri opetuskeittiöissä kurssilaisille ja kerholaisille yhteisiä ohjelmallisia tilaisuuksia, koti-iltoja, joihin oli vapaa pääsy. Ohjelmassa oli esitelmää kodin- ja terveydenhoidon, kasvatuksen ja huoltokysymysten alalta, soittoa, laulua y.m. Tällaisia koti-iltoja pidettiin 3 ja osallistui niihin 148 henkilöä. Kerhotoytä harjoitettiin lasten, nuorten tyttöjen ja äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhot sijaitsivat Mäkelänkadun 45:ssä. Tytöt jaettiin iän perusteella ryhmiin, joita kertomusvuonna poikkeuksellisista oloista johtuen oli vain 4, ja joihin kuului kaikkiaan 50 tyttöä. Nuorimpia ohjattiin askarteluissa ja laululeikeissä ja vanhempia käsítőissä ja taloustoimissa. Sitä paitsi kaikki ryhmät harrastivat urheilua ja retkeilyä. Useita urheilumerkkejä suoritettiin.

Aikuisia varten oli kussakin opetushuoneistossa kerhoja, jotka kokoontuivat kerran viikossa. Ohjelmassa oli kodinhoitoa- ja kasvatuskysymyksiä koskevia esitelmää, kirjallisuuden luentaa, laulua y.m. Kerhot järjestivät opettajiensa johdolla juhlia, tekivät retkiä, kävivät valistustilaisuuksissa ja näyttelyissä. Jäseniä oli kerhoissa n. 150.

Menot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Menoerä	Määräraha	Todelliset menot	Säästetty (+) tai ylitetty (—) määrä	
			Markkaa ja penniä	
Palkkiot	14 100	7 625	+	6 475
Sääntöpalkkaiset virat	355 747 50	352 820 75	+	2 926 75
Tilapäistä työvoimaa	161 320	143 768	+	17 552
Vuokra	107 736	107 736	—	—
Lämpö	19 476	18 631 40	+	844 60
Valaistus	7 524	7 524	—	—
Siivoaminen	2 500	2 140 70	+	359 30
Kaluston kunnossapito	3 000	2 983 20	+	16 80
Painatus ja sidonta	5 000	1 695	+	3 305
Tarverahat	12 000	9 974 50	+	2 025 50
Tarveaineet kurssitoimintaa ja havainto-opetusta varten	50 000	59 484 35	—	9 482 35
Yhteensä	738 403 50	714 382 90	+	24 020 60

Tulot. Erilaisista kursseista oli tuloja 56 540: 60 mk.